# OOST POST
## SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 10 ZEVENDE JAARGANG. 1859

**PRIJS VAN INTEEKENING.**

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 12.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

### *DONDERDAG 3 FEBRUARIJ.*



**PRIJS DER ADVERTENTIEN.**

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het segel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.


Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

### GEMEENTE- BESTUREN OP JAVA.

Met genoegen hebben wij opgemerkt dat in het voorloopig verslag der commissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet tot vaststelling der begrooting van de staatsuitgaven voor 1859 een onderwerp is ter sprake gebragt dat in het afgeloopen jaar een punt van behandeling der Indische journalistiek heeft uitgemaakt en onder anderen door ons in onze Nummers 43, 44 en 50 is besproken.

Wij bedoelen de instelling van gemeente-besturen op de hoofdplaatsen van Java.

Het voorloopig verslag zegt daaromtrent het navolgende.

„Enkele leden bragten het denkbeeld ter sprake, om de hoofdplaatsen op Java, zoo als Batavia, Samarang en Soerabaya, waar de bevolking talrijk is en het Europeesch element kracht heeft, met eene soort van gemeentebesturen te begiftigen Thans gaat alles wat daar in het plaatselijk belang geschiedt of verordend wordt, van het algemeen gouvernement uit. Dit echter heeft het nadeelig gevolg, dat alle verbeteringen, waarop voor het gerief of het welzijn der ingezetenen wordt aangedrongen, òf niet òf zeer gebrekkig tot stand komen. Van het algemeen gouvernement, hetwelk eene zoo uitgebreide taak te vervullen heeft, is toch ook naauwlijks te vergen, dat het zich zeer in bloot plaatselijke belangen verdiepe. Wanneer het omtrent zulke belangen door een bestuur, uit ingezetenen der plaats zamengesteld, kon worden voorgelicht, zou reeds veel gewonnen zijn. De bedoelde leden vroegen derhalve, of bij het gouvernement overwegende bezwaren bestonden tegen het met behoedzaamheid invoeren van deze verandering in den bestaanden staat van zaken op de genoemde plaatsen."

Met belangstelling zal voorzeker vernomen worden dat dit onderwerp bereids een punt van overweging bij de Indische Regering uitmaakt.

Immers zulks blijkt uit de Memorie van beantwoording van den Minister van Kolonien, waarbij omtrent deze aangelegenheid het volgende voorkomt.

„Gemeentelijke instellingen bestonden in zekere mate in vroegere jaren in Nederlandsch Indie Zij zijn echter met het bestaan der voormalige Oost-Indische compagnie of althans met het daarop gevolgde Hollandsch bestuur verdwenen. Haar thans weder in het leven te roepen moge in eenige opzigten wenschelijk worden geacht, de regering echter moet vreezen, dat de uitvoering van zoodanigen maatregel, ook met het oog op de toestanden van den tegenwoordigen tijd, waarvan het streven van schier iederen Europeaan, om zoodra mogelijk met de vruchten van zijnen arbeid naar het vaderland terug te keeren, een voornaam uitvloeisel is, zoo niet ondoenlijk, dan toch hoogst bezwaarlijk zou worden bevonden.

Het hier bedoelde denkbeeld heeft intusschen bereids een punt van overweging uitgemaakt bij de Indische regering, met het gevolg dat aan de residenten der hoofdplaatsen van Java en aan de gouverneurs van Sumatra's westkust, van Celebes en onderhoorigheden en der Moluksche eilanden is opgedragen om hun gevoelen te doen kennen omtrent de noodzakelijkheid en de mogelijkheid eener duurzame daarstelling van gemeentelijke instellingen in Nederlandsch Indië.

Uit dien hoofde wenscht dan ook de regering, zich de bepaling van haar gevoelen in dezen voor te behouden tot dat zij genoegzaam daartoe zal zijn ingelicht.

In het voorloopig verslag wordt wel gesproken van eene soort van gemeentebesturen, maar de soort wordt niet aangeduid. Bedoelt men gemeente *besturen* van de soort zoo als in Nederland bestaan, dat is die het gevolg zijn van keuze en die, zoo als de naam aanduidt, deel hebben in het *bestuur*, dan doen zich velerlei bedenkingen op, welke voor 's hands zouden behooren opgelost te worden en waarvan geene der minste is, of uitbrenging van verkiezing en deelname aan het bedoelde bestuur zich enkel tot het Europeesch element zouden moeten bepalen. Later wordt echter enkel gsproken van *voorlichting*, dit zou meer aan eene adviserende commissie doen denken.

Zonder het nut daarvan te ontkennen, meent echter de Minister dat de bewering: „dat thans alles wat in het plaatselijk belang geschiedt of verordend wordt van het algemeen gouvernement uitgaat", eenigzins overdreven is. Immers er is een plaatselijk bestuur aanwezig in den resident, den adsistent-resident, den secretaris en andere autoriteiten.

Evenmin zoude de Minister kunnen beamen „dat alle verbeteringen, waarop voor het gerief of het welzijn der ingezetenen wordt aangedrongen, òf niet òf zeer gebrekkig tot stand komen.'

Het is hem veeleer gebleken, dat veel en met groote welwillendheid gedaan wordt om aan billijke wenschen te gemoet te komen."

De Regering dus zal weldra in de gelegenheid zijn om aangaande de noodzakelijkheid en de mogelijkheid eener duurzame daarstelling van gemeentelijke instellingen in Nederlandsch Indie het gevoelen te vernemen der voornaamste hoofden van gewestelijk Bestuur.

Wij willen dit gevoelen niet vooruitloopen, maar toch mogen wij ons, met het oog op de zucht naar bezadigde vooruitgang, welke het bestuur van die hoofdambtenaren kenmerkt, vleijen dat zij even als velen in Nederlandsch Indie het wenschelijke van die instellingen zullen hebben ingezien.

Dat wenschelijke kan zeer goed op den voorgrond worden gesteld zonder daarom de gewestelijke besturen van nalatigheid of onverschilligheid te beschuldigen. Integendeel zullen voorzeker alle ingezetenen met ons de belangstelling erkennen, waarmede in den laatst verloopen tijd de plaatselijke belangen zijn ter harte genomen; maar op het hoofd van het gewestelijk bestuur rusten ook andere verpligtingen, de vervulling waarvan noodwendig verreweg, zelfs bij den besten wil en de meeste inspanning, het grootste gedeelte van zijnen tijd moeten wegnemen.

Zullen wij hier andermaal wijzen op die plaatselijke gebreken, welke reeds door ons zijn vermeld? Zullen wij hier herhalen wat wij gezegd hebben omtrent de verpestende dampen, welke uit de waterleiding der Krambangan opstijgen, en het wonen in die nabuurschap schadelijk voor de gezondheid doen zijn? zullen wij nog eens spreken van het meer en meer toenemend gebrek aan geschikte huisvesting voor Europeanen, en de ongehoorde huurprijzen welke de ingezetenen verpligt zijn van een gering inkomen afte zonderen? Zullen wij nog daarbij voegen de slechte toestand der bouwmaterialen, voornamelijk der kalk en steen, waardoor, wat er gebouwd wordt, binnen weinige jaren tot puin herschapen wordt, tot groot ongerief van hen die, tot hoogen prijs, zoodanige bouwvallige woningen, met het uitsluitend doel van ongehoord winstbejag opgetrokken, gehuurd hebben? dan wel de duisternis waarin de meeste Europesche wijken in het nachtelijk uur gehuld zijn? Wanneer men al deze aangelegenheden in aanmerking neemt, en daarbij bedenkt dat dit alles onder het hoofd-

### CP DE MAAN.

(*Fragment*)

Welkom op de maan!

Wij zetten naauwelijks een voet op dat vreemde grondgebied, of als goedgezinde, eerlijke aardbewoners tasten wij ook naar onze passen; doch geen sterveling ontvangt ons. Wij zien rond; wij zijn in eene bergachtige wildernis. Wij roepen: Holla! Hei daar! maar tot onzen schrik vernemen wij ons eigen woord niet. Wij zijn doof, stokdoof, en wij merken ook reeds, vanwaar dit komt; er is geen lucht, die den klank van het woord voortplant. De maan is niet door een dampkring omgeven, zoo als de aarde en de andere planeten, die wij nog bezoeken zullen, en derhalve ontbreekt op de maan datgene, wat bij elken toon, bij elk geluid in trilling is en op het trommelvlies van het oor slaat, om dat te doen hooren.

Als wij geen phantasiereizigers waren, souden wij hier volstrekt niet kunnen leven; ja wij zouden reeds bij ons vertrek van de aarde en geen twee mijlen van hare oppervlakte verwijderd in de daar al duur wordende lucht de benauwdheid gevoeld hebben, waarover de gewone luchtscheppers klagen. Daar wij echter de phantasie niet al te ver mogen drijven, is het genoeg, dat wij hier boven op de maan het leven houden, en zou het te veel zijn, als wij ons daarbij nog lucht phantaseerden, om een gesprek te kunnen voeren.

Is er echter geen lucht op de maan — en de sterrekundigen daar beneden op aarde weten dat even goed als wij, — dan volgt daaruit dat er geen water kan wezen; want in luchtledige ruimte verdampt het water. — Is er dus ook geen water voorhanden, dan mag het ons niet verwonderen, dat wij buitendien volstrekt geen vloeistof ontdekken kunnen en hier op de maan dusdanig op het drooge geraakt zijn, als men zich dat op aarde bezwaarlijk voorstellen kan.

Onder zulke omstandigheden zijn wij helaas genoodzaakt, van veel dingen af te zien, welke ons onze verbeelding op aarde van het prettige leven op de maan had voorgespiegeld.

Zoo ver ons oog reikt, zien wij om ons gebergten en dalen, gelijk die reeds op de maankaart van *Beer* en *Madler* afgebeeld staan. Wij zien op de oppervlakte daarvan nog heel veel dingen meer, doch weten niet, waarvoor wij die houden moeten. Misschien zijn het planten; doch planten in onzen zin en volgens onze begrippen kunnen hier niet zijn. De plant leeft van lucht en water en anderen lucht- en watervormigen kost; hier echter is niets van dien aard voorhanden. Hier is geen zuurstof, geen waterstof, geen stikstof en allerminst koolstof, die ook op aarde waarschijnlijk slechts als plantenoverblijfsel bestaat, zelfs waar zij als diamant of graphiet gevonden wordt.

Waarvan moeten dieren of zelfs menschen hier dan leven, als er geen plant in onzen zin en volgens onze begrippen te bekennen is?

Zouden er echter toch niet wel met rede begaafde wezens worden aangetroffen? —

Wel is dit mogelijk; maar ten eenen male onmogelijk is het, hen als de zoodanigen te onderkennen, zelfs als wij ze hier voor ons hadden.

Spreken kunnen wij met hen niet, want zonder lucht is er geen geluid, en daar zij onder zulke omstandigheden ook waarschijnlijk geen ooren hebben, zou 't ons ook niets baten, of wij al een paar ballons met lucht hadden meegenomen, zooals de duikers doen, die in de diepte der zee neerdalen.

Ruiken kunnen de maanmenschen ook niet, want zonder luchtsoorten is geen reuk denkbaar; wat niet gasvormig wordt riekt niet. Daar er echter zonder gassen geen vloeistoffen zijn, is het stellig zeker, dat de maanmenschen ook niet smaken kunnen in onzen zin; want gesmaakt wordt alleen datgene van de spijzen, wat zich tusschen tong en gehemelte in eene vloeistof verandert of zich in het mondspeeksel oplost. Waar geen vloeistof is, is ook geen smaakorgaan.

Als de maanmenschen nu echter geen smaakorgaan hebben, hebben zij zeker ook geen tong, en hebben ze geen lucht tot ademen, dan hebben zij natuurlijk ook geen longen en daarom ook hoogst waarschijnlijk geen mond. — Is hier geen vloeistof, dan is er ook geen bloed. Zijn

toezigt van twee ambtenaren geplaatst is, die beiden, de eene als bestuurder eener residentie, die eenige millioenen zielen telt, de andere als hoofd der politie in eene sterkbevolkte afdeeling dier residentie, bijgestaan door een zeer gering getal Europesche politie-beambten, eenen zeer uitgebreiden en moeijelijken werkkring hebben; wanneer men verder overweegt dat er geene plaatselijke fondsen bestaan, waaruit in alle die behoeften zoude kunnen worden voorzien, moet men dan niet erkennen dat het wenschelijk zoude zijn, indien de medewerking der ingezetenen tot het plaatselijk bestuur werd ingeroepen; indien eenige ingezetenen onder voorzitting van den resident eenen gemeenteraad vormden; indien aan zoodanigen gemeenteraad bij de wet het regt werd toegekend om kleine plaatselijke belastingen uitte schrijven, ten einde daardoor in de behoeften van de stadsverlichting, gezondheidspolitie en andere plaatselijke aangelegenheden te voorzien.

Waar nu het hoofd van het plaatselijk bestuur, die met den besten wil en de ijverigste bedoelingen niet alles uit eigen oogen kan zien, moet afgaan op klagten van enkelen, of op de rapporten van zijne weinige ondergeschikten, zoude hij zich dan kunnen doen voorlichten door het gevoelen van eenige notabele ingezetenen, aan wie het door hun ambt als leden van den gemeenteraad ten pligt was voorgeschreven, om alles wat voor den bloei en de welvaart der plaats konde bevorderlijk zijn, voortestaan en in de vergaderingen des raads aan eene wrijving van gedachten te onderwerpen, waaruit voorzeker zich veel goeds zoude ontwikkelen,

Wij mogen alzoo met eenig vertrouwen den tijd afwachten dat het gevoelen der Regering zich omtrent dit belangrijk punt bepaaldelijk zal hebben gevestigd, en den wensch uiten dat hetzelve zal worden geregeld op eene wijze, die voor de Europesche ingezetenen dezer gewesten meer en meer die vruchten zal opleveren, die voor hun in de gevolgen onzes inziens niet dan heilzaam kunnen zijn, omdat zij hen eene stap nader zullen brengen tot de voorregten van een welgeordend gemeenteleven, in eene welgeordende Europesche maatschappij.

*Redactie.*

# OFFICIEEL GEDEELTE.

## JAVASCHE COURANT

**van 26 *Januarij* 1859 No. 8.**

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 19 Augustus 1858. Lt. A. no. 7, is aan den Oost-Indischen ambtenaar J. H. C. van Dijck, laatstelijk derden kommies bij de directie van financien, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van vier maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 24 November 1858, Lt. A. no. 16, is aan Ds A. C. van Maarseveen, laatstelijk benoemd predikant bij de protestantsche gemeente te Pekalongan, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 24 November 1858, Lt. A. no. 18, is aan den Oost-Indischen ambtenaar A. van Lakerveld, laatstelijk architect der eerste klasse bij 's lands burgerlijke openbare werken, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouvernemen-Generaal van 21 Januarij 1859, no. 12, is aan den demang Paspa Joeda, ambtenaar der recherche in de residentie Palembang, vroeger onder den naam van Aliman, djoeragan van de gouvernements kruisboot no. 25, toegekend de bronzen medaille voor moed en trouw, wegens in het jaar 1838 en nog onlangs bij de expeditie tegen Djambie, bewezen moed en trouw.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van 21 Januarij 1859, no. 13, is aan den gewezen djoeragan van de gouvernements kruisboot no. 13, Said Aloewie bin Hoesin Baksin alsnog toegekend de bronzen medaille voor moed en trouw, wegens gedurende vele jaren bewezen moed en trouw in het vervolgen en bestrijden van zeeroovers in de wateren van Banka en Billiton.

### Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de zoutverkooppakhuismeester te Cheribon J. C. van den Worm.

ONTHEVEN:

Op hun verzoek, eervol, van de werkzaamheden bij de opname in de residentie Banjoemaas, en gevolgelijk van hunne hierna vermelde betrekkingen.

J. L. E. Ham, opziener der tweede klasse bij de indigo-kultuur.

K. C. Meulenhoff, opziener der derde klasse bij de indigo-kultuur.

W. C. Scott, opziener bij de Braziliaansche koffijbereiding, en.

C. S. L. Loth Adzn., opziener der vierde klasse bij de nopal-kultuur en cochenille-teelt.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, buiten zwaar van den lande, aan den notaris te Batavia J. R. Kleijn.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den architect bij 's lands burgerlijke openbare werken P. J. Dumoulin.

BENOEMD:

Tot resident van Batavia, de inspecteur van financien J. C. de Kock van Leeuwen.

Tot tijdelijk waarnemenden notaris te Batavia, mr. R. V. Heijliger, doctor in de regten.

BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR IN DE RESIDENTIE LAMPONGSCHE DISTRICTEN.

Tot controleur der tweede klasse, de controleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures op Java, A. L. A. Nagel.

IN DIENST GESTELD:

Bij 's lands burgerlijke openbare werken, de door Zijne Majesteit den Koning benoemde en onlangs uit Nederland aangekomen aspirant-ingenieurs:

J. F. F. Mcet; met bepaling, dat hij werkzaam zal zijn onder de bevelen van den chef der vierde waterstaats-afdeeling en verblijf houden te Soerabaya, en

C. W. Eekhout; met bepaling, dat hij voorloopig werkzaam zal zijn onder de bevelen van den chef der eerste waterstaats-afdeeling en verblijf houden te Batavia.

### Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der genie en sappeurs L. H. Deeleman.

---

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaya, op Dingsdag den 22sten Februarij a. s., des voormiddags te 10 uren, ten burele van dien hoofdambtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van zout van het hoofddepôt-pakhuis te Sumanap naar de natenoemen pakhuizen, namelijk:

640 (zeshonderd en veertig) koijangs naar Padang.
950 (negenhonderd en vijftig) „ „ Priaman.
95 (vijf en negentig) „ „ Aijer Bangies.
340 (driehonderd en veertig) „ „ Benkoelen.

---

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident ran Soerabaya, op Dingsdag den 22sten Februarij a. s., des middags te 12 uren, ten burele van dien hoofdambtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed: het transport van zout van het hoofddepôt-pakhuis te Sumanap naar de verkooppakhuizen in de residentie Wester-Afdeeling van Borneo, ter bedrage van 335 koijangs als:

90 (negentig) koijangs naar Soekadana.
50 (vijftig) „ „ Mampawa.
560 (vijfhonderd zestig) „ „ Pontianak.
235 (tweehonderd vijf en dertig) „ „ Sambas.

---

De directeur der producten en civile magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaya, op Woensdag den 23sten Februarij aanstaande, des vóórmiddags te 10 uren, ten burele van dien hoofdambtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van zout van de hoofddepot-pakhuizen te Sumanap en te Boender naar de na te noemen pakhuizen, namelijk:

*a.* Uit de hoofddepot-pakhuizen te Sumanap 1210 (twaalfhonderd-en-tien) koijangs naar Banjermassing.

*b.* Uit de hoofddepot- pakhuizen te Boender 890, (acht-honderd-en-negentig) koijangs naar Palembang; wordende de koijangs gerekend op 30 picolmaten.

---

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaya, op Woensdag den 23sten Februarij a. s., des middags te 12 uren, ten burele van dien hoofdambtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67). in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van 2100 ton steenkolen, van de hoofd-depot pakhuizen te Banjermassing naar Soerabaya, wordende de ton gerekend op 2000 amst. pd.

# OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 22 en 26 *Januarij* 1859, no 7 en 8 worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de wees- en boedelkamer te Samarang, van wijlen den particulieren onderwijzer Johan Casper Nicolaas Creutzberg, den eervol ontslagen 1sten luitenant der infanterie Abraham van der Lande, den laatstelijk gecommitteerde bij 's lands pakhuizen, F. A. C. van der Smitte, den gegageerden kanonnier der 2de klasse, Pieter Uitenbroek, den geëmploijeerde bij den waterstaat, Hendrik de Wit, den matroos Julius Fleeschman, den gegageerden soldaat F. Elsen, den Chinees Je Soeij Liem en den Moor Said Bawa bin Mohamat Kalipha.

Door de agenten der Soerabayasche wees- en boedelkamer te Probolingo, H. R. van Cassand en P. de Graaff. van wijlen de Chinesche vrouw Njonja Oei Kong Nio en de Chinezen Kwé Siau Tjong en Tjiakimlam.

Door het Collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den chinees Hong Asin.

# VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

**Gedurende het jaar 1859,**

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| In de maand | Februarij | op den | 18den. | | | |
| „ „ „ | Maart | „ „ | 5den | en | 21sten. | |
| „ „ „ | April | „ „ | 2den | 13den | en | 30sten. |
| „ „ „ | Mei | „ „ | 18den | | | |
| „ „ „ | Junij | „ „ | 1sten, | 17den | en | 30sten. |
| „ „ „ | Julij | „ „ | 17den | | | |
| „ „ „ | Augustus | „ „ | 1sten | en | 17den. | |
| „ „ „ | September | „ „ | 2den | „ | 18den. | |
| „ „ „ | October | „ „ | 2den | „ | 18den. | |
| „ „ „ | November | „ „ | 2den | „ | 18den. | |
| „ „ „ | December | „ „ | 2den | „ | 18den. | |

des namiddags te vier ure.

---

(*Voor het lând.*) De Resident van Soerabaya, maakt bij deze bekend, dat vermist zijn, uit eenen met den post van 10 December 1858 van Bezoekie naar Soerakarta afgezonden brief, drie *recepissen* van de serie van 100: genummerd respectivelijk 93119-70040 en 2161. —

De houder van die *recepissen* wordt verzocht zich daarmede te wenden tot het hoofd van het Bestuur zijner woonplaats, ten einde omtrent de herkomst en zijn bezit, zoodanige inlichtingen te kunnen geven, als tot de ontdekking van het vermoedelijk ter zake gepleegd misdrijf leiden kan.

SOERABAYA, 26 *Januarij* 1859. (110) *De Resident voornoemd,* VAN DER WIJCK.

# SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS.

Kommissarissen voor 't Schoolbezoek en 't Onderwijs, over Februarij de H. H. Ds. H. H. SCHIFF, Predikant bij de Hervormde gemeente en Luitenant-kolonel J. C. R. STEINMETZ, Onderdirecteur der Genie.

J. HAGEMAN, J. C. z.
*Secretaris.*

---

de maanmenschen geen bloed rijk, dan hebben zij ook bezwaarlijk een hart in het lijf en met een mensch, die geen hart heeft, daarmeê houdt alles op.

Derhalve geen ooren, geen neus, geen mond, geen longen, geen borst, geen bloed, geen hart.... nu zegge men eens van zulk een onding, dat het een mensch is!

Maar licht heerscht hier. Er is hier zonnelicht, aardlicht en sterrelicht en daarom zoeken wij rond, of wij niet een wezen ontdekken, dat, hoe dan ook geschapen, een oog of een orgaan bezit, dat als oog kan dienen. En toch doen wij vergeefsche moeite. Wij weten immers al van de aarde, dat het oog van dierlijke en menschelijke wezens enkel door middel van de daarin aanwezige vochten voor het licht toegankelijk is, en de ondervinding heeft ons immers op aarde reeds geleerd, dat de inwerking van het licht op planten en volkomen levenlooze dingen bestaat, alhoewel zij geen oog hebben. Derhalve kan het aanwezig zijn van licht nog geenszins tot de gevolgtrekking regt geven, dat hier op de maan schepselen met oogen zijn.

Wanneer echter een maanmensch zonder mond, neus en ooren ook geen oog bezit, dan zien wij niet in, waartoe hij een hoofd van doen heeft, en daar hij ook geen hart, geen borst, geen bloed en geen lijf rijk is, konden wij op zijn hoogst het genoegen hebben van een paar handen en voeten als nieuwe menschen te begroeten, en daar wij phantasiereizigers vreezen, dat de phantasie ons bij de aanschouwing van zulk een gedrogt in den steek zou laten en alzoo de reisgelegenheid verloren gaan, die ons nog verder door het geschapene rond en eindelijk weer naar huis moet leiden, willen wij de maanmenschen maanmenschen laten blijven en op de maan zelve eens wat naauwkeuriger rondkijken.

Wij moeten de hoop op kennismaking met nieuwe menschen hier op de maan dus opgeven en ander tijdverdrijf zoeken, en daar wij uit gebrek aan lucht ten volle doof zijn, willen wij althans handen en voeten, de eenige organen, die zich hier met mogelijkheid t'huis kunnen voelen, naar hartelust gebruiken.

En dat lukt boven alle verwachting goed.

Vooreerst voelen wij ons zoo ligt, dat we onszelven eer vogels dan menschen voorkomen. De aantrekkingskracht op de oppervlakte der maan is vijfmaal zwakker dan die op de oppervlakte der aarde. Wij kunnen dus onze leden met eene gemakkelijkheid roeren en optillen, die waarlijk aan het fabelachtige grenst. Indien 't maar mogelijk was, hier muziek te maken — (zonder lucht ook geen muziek!) we zouden dansen en sprongen vertoonen, welke geen ballet- of koorddanser op aarde ons ooit na kon doen. Is er iemand onder ons, die beneden op aarde met een wip op een tafel kon springen, diezelfde springt hier met hetzelfde gemak op een kleinen heuvel van twintig voet hoogte. Onze jongens, die aan de gymnastiek doen, zouden hier kopjebuitelen met een snelheid, dat men hen voor locomotiven kon houden. Op het hoofd te gaan staan is hier een aangenaam tijdverdrijf, daar 't bloed zoo weinig naar beneden wordt getrokken, dat men met de beenen in de lucht ten volle op zijn gemak is. Een medemensch in den zak te steken en met hem weg te loopen is eene kleinigheid, want hij weegt hier slechts zoo zwaar, als daar omlaag dertig pond; en bergen beklimmen zou hier het kleinste kind of een half lam mensch wel kunnen. —

Wat het gaan betreft moeten wij tot ons leedwezen zeggen, dat onze beenen veel te kort zijn, om ons behoorlijk bij te blijven. Wij stappen met gemak over een afgrond, die twintig voet breed is. Bij 't loopen zweven wij bijna, en als de bergen hier niet zoo ontzettend hoog waren, zouden wij in weinig dagen van 't eene einde van de maan naar het ander rennen.

Onder zulke omstandigheden kon men zich wel haast inbeelden, op de maan een waarlijk hemelsch leventje te zullen leiden. Daar de leden van ons ligchaam vijfmaal ligter dan op aarde zijn, zoo volgt daaruit, dat wij op één dag vijfmaal zoo veel verrigten kunnen als in ons ondermaansche en daarom ook waarschijnlijk vijfmaal minder rust en slaap behoeven, om ons te sterken. Evenwel, alles in de wereld heeft zijne schaduwzijde, en dat is ook wel degelijk hier het geval. Wat baat het ons, dat de aantrekking der maan ons vijfmaal minder log en zwaar maakt dan die der aarde en daarom onze werkkracht

# VENDU-DEPARTEMENT.

**VERKOOPING.**

*Op Vrijdag den 4den Februarij* 1859.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp.

*Op Maandag den 7den Februarij* 1859.

Bij den pachter der pandjeshuizen IGioktjoan te kampong Baree.

# ADVERTENTIEN.

## GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van eenen *ZOON*, de echtgenoote van

SOERABAYA, W. BOERMEESTER.
29 *Januarij* 1859. (114)

Bevallen van een' *ZOON* J. A. BAKE, geb. *Reep.*
SOERABAYA, 30 *Januarij* 1859.
*Eenige kennisgave.* (117)

## STERFGEVALLEN.

Ten tweede male trof mij heden een gevoelige slag, door het overlijden van mijn eenigst veel geliefd zoontje, PIETER JOAN, in den ouderdom van bijna 14 maanden.

MALANG, A. STEL.
*den 21sten Januarij* 1859. (109)
*Eenige kennisgeving.*

## VENDUTIE.

*Op Vrijdag den 4den Februarij a. s.*

Bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, van DIVERSE COMMISSIE GOEDEREN. (101)

*Op de vendutie van den 4den Februarij a. s.*

Bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, zal voor rekening van belanghebbenden verkocht worden, EENE PARTIJ AFGESLOOPT MARINE METAAL en SPIJKERS, afkomstig van het Nederlandsche schip **BEATRIX,** Kapt. C. A. L. VAN DER WIJCK. (102)

Op de vendutie van *den 4den Februarij a. s.*

**BIJ D. D. VAN BOECKHOLTZ,**

Zal worden verkocht: 48 VATEN AFGETAPT HOLLANDSCH BIER met het merk *den Hoorn*, 5 KISTEN AFGETAPT DUBBELD PRINCESSEN BIER, 100 VAATJES BOTER, ROODE WIJN, ENGELSCHE PROVISIEN in blik, RASPBERRY JAM, GEASSORTEERDE SIROPEN, BRANDY, GENEVER, GLAZEN DAKPANNEN, GOENIEZAKKEN, EEN BENDIE, EEN KOETS, EEN SLOEP, enz. enz. (120)

Op de vendutie van *den 4den Februarij a. s.*

BIJ

## D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Zal nog zonder reserve worden verkocht:
ZIJDE, DAMES-JAPONNEN, COIFFURES, DAMESHOEDEN, DAMES-WERKDOOSJES, NÉCESSAIRES, VAZEN, FLACONNEN, enz., enz. (127)

# VENDUTIE.

*Op Vrijdag den 11den Februarij a. s.*, zal in het vendu-locaal bij

**D. D. VAN BOECKHOLTZ.**

Verkocht worden, het reeds geannonceerde FACTUUR PAS AANGEBRAGTE ENGELSCHE GOEDEREN, bestaande uit: *Was-Lucifers*, *Tafelmessen* in Mahonijhouten kistjes, *Scheermessen*, *Horologiemakers véeren-* en *Sleutels*, *fijne Horologiemakers-vijlen-* en *Zagen*, *Dubbelloop Jagtgeweren* met toebehooren in kistjes, *Tafelmessen* en *Vorken*, *Berlijnsch zilveren Lepels*, 100 *stuks Muziek* van goede componisten, *Passerdoozen*, *Horologiekettingen*, *Naalden*, *Penselen*, *Gomelastic*, *Brillen*, *Voetmaten* in lederen foudralen, *aanzetriemen*, *toeslaande Mahonijhouten Bagatelle Tafels* van 6 en 7 voet lang met toebehooren, *Handelstokken*, *Lederen Hoofdstellen*, *Popkannonnen*, *Horologieglazen*, *Kurketrekkers*, *fraaije staalgravuren* in geelhouten lijsten, *schrijfcassettes*, *IJzeren Geldkisten*, *Thermometers* met *Compassen*, *Geldtrommels*, *Handzagen*, *Teekenpotlooden*, *Rozenhouten werkdoosjes*, *Sigaren Pijpen*, *Schilderijen in Olie verw*, *Rottevallen*, *Wagenvéeren* van 4 en 5 bladen, *Wagen- assen* met *Olie bussen* en *Schroeven*, *Bendieveêren* van 2 en 3 in een stel, *Fraaije wagen-lantaarns*, *IJzergaas*, enz, enz. (103)

## VENDUTIE.

*Op Zaturdag den 12den Februarij* 1859.

Zal voor het afdeelings-kleeding-Magazijn alhier publiek worden verkocht **eenige beschadigde provisien** en voor de dienst **onbruikbare goederen.**

SOERABAYA, *De Onder Intendant 2de klasse*
3 *Februarij* 1859. *in de 3e militairs Afdeeling op Java.*
(132) HK. VEMER.

## VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

## HET STOOMSCHIP BANDA,

KAPITEIN BOSCH,

Vertrekt naar BATAVIA via SAMARANG, op *Zondag den 6den Februarij a. s.* Adres bij

*De Agenten*,
(124) B. KOPERSMIT & CO.

## VERTREK VAN SCHEPEN.

## VRACHT EN PASSAGE

## NAAR BANDJERMASSING.

Wordt aangeboden met het snelzeilend brikschip **REINHARDT,** Gezagvoerder BERKELBACH VAN DEN SPRENKEL, om binnen 14 dagen van hier te vertrekken. Adres, bij

*De Agenten*,
(108) SCHIMMELPENNINCK & CO.

## VRACHT EN PASSAGE NAAR BANJERMASSING.

Wordt aangeboden met het Nederlandsche schip **COLUMBINE,** gez. C. A. MALBRANE, om binnen eenige dagen te vertrekken. Adres bij

*De Agenten*,
(105) SCHIMMELPENNINCK & CO.

## PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederl. barkschip **MINISTER THORBECKE,** Kapt. C. VAN DUIJN.

Deze bodem, expresselijk voor den overvoer van passagiers ingerigt, is zoo voor familiën als enkele personen zeer aantebevelen, zullende tegen einde Februarij vertrekken.

Nadere informatien te bekomen bij

*De Agenten*,
(121) **J. F. VAN LEEUWEN & CO.**

## PASSAGE NAAR NEDERLAND,

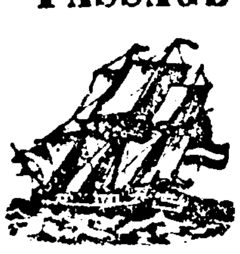

Wordt aangeboden met het snelzeilend fregatschip **LOUISE,** Kapt P. BUIJS JR, om in het begin van Februarij regstreeks van hier te vertrekken. Genoemde bodem, voerende eenen geëxamineerden scheepsdoctor, beveelt zich door deszelfs gemakkelijke en ruime inrigtingen bijzonder aan. Adres bij

*De Agenten*,
(115) B. KOPERSMIT & CO

## BEKENDMAKING.

Van heden af beveelt zich de ondergeteekende beleefdelijk aan tot het **houden van vendutien**, ten huize en ten kantore van anderen, en voor het bijbrengen van goederen in zijne toko, die men à tout prix wenscht van de hand te zetten, voornemens zijnde, zijne toko voortaan speciaal als **vendulocaal** interigten.

SOERABAYA, DEELEMAN.
1 *Februarij* 1859. (122)

Op eene Suikerfabriek in de Residentie *Madioen* wordt gevraagd **een Opziener**, die goed Javaansch kan spreken en schrijven. Traktement *f* 40 's maands met vrije woning.

Adres SCHIMMELPENNINCK & Co, te *Soerabaya* Lett. S. (118)

## *f* 4500.—

IN LEEN, tegen eerste verband; te bevragen.
(119) Bij B J. VAN ECK & CO.

**Eene dame**, bekwaam om onderwijs te geven in de **Hollandsche**, **Fransche**, **Engelsche** en **Hoogduitsche talen**, in de **muzijk** en hetgene verder tot eene beschaafde opvoeding behoort, zag zich gaarne tot dat einde bij een fatsoenlijke familie geplaatst.

Adres Lt. A. Z. (*Brieven franco*) bij de heeren E. FUHRI & Co, te Soerabaya. (130)

## GEMEUBELEERDE KAMERS TE HUUR.

Adres Lett. D. uitgevers dezes. (123)

vijfmaal verhoogt, als de dag op de maan volle twee weken duurt en derhalve de tijd tot werken en arbeiden veertienmaal langer is dan op aarde!

Volle twee weken? —

Ja, volle twee weken, en zelfs nog achttien uren meer.

De maan namelijk — daarvan overtuigen wij ons hier ten volle — draait niet in vierentwintig uren om hare as. Zoo men wil, kan men bijna zeggen, dat zij in 't geheel geen eigenlijke omwenteling volbrengt. Zij loopt, gelijk men lang weet, in ongeveer eene maand in een grooten kring om de aarde, wier bestendige trouwe gezellin ze is. Bij dezen omloop keert de maan altijd en eeuwig slechts de eene kogelhelft naar de aarde toe; hoe de andere helft der maan er uitziet, heeft nog geen menschenkind gezien. Zij heeft in dit opzigt veel van die alleronderdanigste dienaren van groote heeren, die dezen steeds het gezigt toekeeren en nooit den rug toonen. Terwijl de aarde zich dagelijks ronddraait en zoo doende van de maan uit van alle kanten kan bekeken worden, gaat de maan om de aarde, alsof zij op een staak gespiest zat, en laat zich door de aardelingen steeds alleen van de eene zijde begluren. Hieruit ontstaat echter voor haar het groote ongerief, dat zij haren ganschen omloop rondom de aarde volbrengen moet, om zich door de zon van alle kanten te laten belichten, en daar dit ongeveer 29½ dag duurt, zijn één dag en één nacht op de maan te zamen even lang als 29 dagen en 29 nachten op aarde. — En dat is werkelijk vervelend.

Een dag van 14 dagen en 18 uren lengte zou men zich des noods nog getroosten kunnen; maar een nacht, die precies even lang is, en dat in een land, waar geen bals, geen concerten, geen comedie, geene bierhuizen zijn, valt waarlijk niet uit te houden.

Wat vangen wij in zulk een nacht aan? Ei, wij mijmeren, wij dweepen, wel niet als verliefden in den maneschijn, want wij zijn *op* de maan; maar in plaats daarvan in den aardschijn, en die is waarlijk ook zoo kwaadn niet.

Integendeel, het is eene heerlijke, hemelsche vertooning! Als wij op de maan nacht hebben, staan wij tusschen zon en aarde, en zien deze, de aarde, prachtvol in het zonnelicht blinken. De aardschijf is van hier gezien zoo groot, dat zij zich 14maal grooter vertoont dan de maan op aarde. Daarbij draait zich deze aarde in één maannacht 14maal in het rond. Wij zien haar derhalve van hier als een magtig, zacht lichtend gesternte, dat zich veel statiger vertoont dan de zon. Dit gesternte is zoo vriendelijk, onze nachten te verlichten en bij het omdraaijen ook al de afwisseling aan te bieden, welke de aardbol in zijne verscheidenheid aan land en water vertoont. Lokt nu echter de maneschijn reeds tot mijmeren en dweepen uit, hoe veel meer moet dat dan niet de aardschijn doen, en daarom nemen wij dan ook de vrijheid, om ons een klein weinigje aan onzen mijmerlust over te geven.

(*Naar het Hoogduitsch*)

### DE IJZEREN EEUW.

Men verkondigt algemeen, dat het goud de koning van onzen tijd is; zoude het niet juister zijn te zeggen dat het *ijzer* als beheerscher der wereld kan beschouwd worden? Wij slapen toch op *ijzeren* springveeren, reizen op *ijzeren* spoorwegen, schrijven met *ijzeren* pennen en zetten ons in onze tuinen op *ijzeren* stoelen en banken; de daken onzer groote gebouwen zijn van *ijzer*, de bruggen over onze rivieren zijn van *ijzer*, vele onzer schepen zijn van *ijzer*, en weldra zullen onze velden slechts door ploegen, geheel van *ijzer* vervaardigd, bewerkt worden, de electriciteit brengt onze correspondentie voort door middel van een draad van *ijzer*; onze dames zelven, wie zou het ooit geloofd hebben?... dragen rokken van *ijzer* !!! Waar zoude men eindigen als men al de aanwendingen van dit metaal wilde opsommen? Ons gestel alleen is niet van *ijzer*; maar misschien zullen de duizend en een *ijzer*-houdende praeparaten, waarmede de nieuwere pharmacoepea verrijkt is, in vereeniging met de kettingen en ringen van gegalvaniseerd *ijzer*, eindelijk eene gelukkige verandering daarin te weeg brengen."

Door ziekte verhinderd persoonlijk afscheid van vrienden en kennissen te nemen, roep ik hun bij mijn vertrek naar Nederland een hartelijk *vaarwel* toe — met mijn beste wenschen voor hunnen welstand, geluk en voorspoed, een aangenaam verblijf in de kolonie, en mij in hun aandenken bevelende.

A. VAN WACHENDORFF VAN RIJN.

SOERABAYA, 3 *Februarij* 1859. (137)

# HET LOGEMENT TE GRISSEE.

Zal op primo Februarij worden gesloten. (126)

TE HUUR

HET HUIS in de *Kaliesossok* No. 2, thans bewoond door, en te bevragen bij den kapitein LEIJFELDT. (125)

TE HUUR

Om met primo Maart te aanvaarden HET RUIME HUIS, thans bewoond door en te bevragen bij

(113) J. H. ROSEMEIER.

TE HUUR

EEN HUIS in de *Boomstraat*.

(131) SCHMIDT WEIJMANS.

TE KOOP

Wordt aangeboden het *gekoperde en koper-vaste* Nederlandsch Campagne schip

PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN,

Gezagvoerder C. C. DE WIT, met deszelfs complete Inventaris, zoo als hetzelve alhier ter reede is liggende.

Het schip is van af heden voor een ieder te bezigtigen, terwijl men ten kantore van de ondergeteekenden inzage der inventaris kan bekomen, en men zich voor nadere informatiën kan vervoegen bij den gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

*De Agenten*,

SOERABAYA, SCHIMMELPENNINCK & CO

1 *Februarij* 1859. (123)

# BOEKHANDEL GEBR. GIMBERG & CO.

VERKRIJGBAAR

MR. TOLLENS. *De Indische Secretaris.*

Id. *Verzameling van Wetten en besluiten* 1808—1856.

Id. *Repertorium op de Staatsbladen van Ned. Indien.* 1816—1856.

VAN DER AA. *Ons Vaderland.* Geïllustreerd.

PIJNAPPEL'S. *Atlas van Ned. Oost Indien.*

AURORA. *Jaarboekje voor* 1859.

*Nederlandsch Handelsmagazijn.*

Kinderprentenboekjes.

Schoolboeken, enz. (136)

# ZAKIJ

PAS ONTVANGEN

(134) Bij GEBR. VAN DELDEN.

# ELASTIEKE BALLEN.

(129) Bij HAMMELBURG.

# WISSELS OP NEDERLAND,

(116) Bij B. KOPERSMIT & CO.

# WISSELS OP NEDERLAND.

Verkrijgbaar bij *het Agentschap van de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij te Sourabaya.* (133)

# WEDEROM ONTVANGEN.

## DÉGÈRES PAUILLAC

(135) Bij GEBR. VAN DELDEN.


# VERTREKKENDE PERSONEN.

**J. H. ROSEMEIER**, vertrekt naar Nederland, gemagtigde de firma ANEMAET & Co. (112)

---

***SOERABAYA, den 3den Februarij 1859.***

De op Woensdag den 26sten Januarij ll. van Batavia afgezonden post is hier eerst in den namiddag van Dingsdag ll. aangekomen.

Bij het ter perse leggen deze was de post, die den 29sten Januarij ll. van Batavia is vertrokken, nog niet gearriveerd.

---

In den avond van den 30sten Januarij ll. werd bij het plaatselijk bestuur de tijding ontvangen dat de Nederlandsch Indische brik *Kisghil Gair*, beladen met 115 koijangs gouvernements zout, bestemd naar Banjarmassing, tusschen Madura en Bawean door zwaar weder en het slingeren van het vaartuig den grooten mast had verloren, ten gevolge waarvan het aan de Noordkust van Madura bij de dessa Klambie ten anker was gekomen, en niet in staat was eene veilige haven te bereiken, vermits hetzelve geen zeil meer kon voeren. Z. M. stoomschip *Samarang* werd den volgenden morgen ter hulpe gezonden, met dat gelukkig gevolg dat schip en lading alhier op gisteren zonder verdere ongelukken zijn ten anker gebragt.

---

Ll. Zondag morgen is, onder de eerbewijzingen aan zijn hoogen rang verschuldigd, ter dezer reede aan boord van Z. M. schip *Admiraal de Ruiter*, kap. luit. ter zee Fabius, ingescheept, om de terugreize naar het vaderland aan te nemen, Z. E. de Vice-admiraal J. F. D. Bouricius, laatst commandant van Z. M. zeemagt in O. I. en inspecteur der Marine.

Eene aanzienlijke schaar hooggeplaatste ambtenaren en officieren had zich aan de inscheepsplaats verzameld, om dezen geachten vlag-officier eene behouden reize toe te wenschen en een laatst vaarwel toe te roepen.

— Men meldt ons van Indramaijoe, dd. 22 Januarij:

Den 17den dezer is het Ned. schip *Hillegonde Maria*, zeilende om de Oost. op den hoek van Indramaijoe aan den grond vastgeraakt.

Men besteedde dien dag met het aanwenden van pogingen, om weder vlot te geraken, welke echter niet gelukten.

Den volgenden dag gaf het schip noodseinen aan twee in de nabijheid ter reede liggende Nederlandsche schepen en een Nederlandsch Indische bark, welke echter niet opgemerkt schenen te worden.

Den 19den deed het schip noodschoten, maar nog kwam geen hulp van de genoemde vaartuigen opdagen

Door het schieten werd echter het hoofd van het plaatselijk bestuur te Indramaijoe met het ongeval van de *Hillegonde Maria* bekend, en onmiddelijk begaf ZEdG. zich, in weerwil van eene zware branding, naar zee, ten einde zoodra mogelijk hulp te verleenen. ZEdG mogt dan ook de voldoening smaken, dat het schip weldra in zeilenden staat verkeerde.

Het is wel zeer te betreuren, dat in deze eeuw van beschaving en vooruitgang nog onder de gezaghebbers van onze koopvaardijvloot lieden worden gevonden, die zulke bekrompene denkbeelden omtrent het hulp verleenen koesteren. Wij mogen ons echter verheugen, dat zulke voorbeelden hoogst zeldzaam zijn. (*Java Bode.*)

---

### JAPAN.

Berigten van Decima, loopende van 2 November tot en met den 18den December ll. behelzen o. a. het volgende:

Nagaai Gemba no Kami en Iwasi Iga no Kami, onderteekenaars van het tusschen Japan en Nederland gesloten tractaat, worden gezegd benoemd te zijn tot gezanten naar Washington, waarheen zij in het aanstaande voorjaar dachten te vertrekken.

Den 8sten November is het schroefstoomschip *Jedo*, aan de Japansche regering afgeleverd, en den 10den December het den 14den November aangekomen stoomschip *Nagasaki*, aan den landheer van Fizen.

Dien zelfden dag vertrok de *Jedo*, zonder adsistentie van het Nederlandsch marine-detachement naar Amaksa

Met de vergrooting van Decima en het tot op de helft verlagen van den ringmuur is een begin gemaakt; de heer Gerlach was voornemens zich aldaar een woonhuis te doen bouwen.

Met de Amerikaansche walvischvaarders *Rapid* en *Charles Price* werd het berigt ontvangen, dat de Russische Consul Generaal met zijnen secretaris, hunne echtgenooten en een geestelijke te Hakodate waren aangekomen, en dat het Russisch konsulaat naar Kanagawa zou verplaatst worden. De Amerikaansche handelsagent was intusschen in een whalerschip naar Simoda vertrokken en den 20sten November aldaar aangekomen.

Ook was te Hakodate een, op aanbeveling van graaf Pontiatine gezonden, Russisch zeeofficier aangenomen om de Japanners in marine-aangelegenheden voor te lichten.

Binnen kort worden te Nagasaki verwacht twee van St. Petersburg vertrokken oorlogskorvetten en een kanonneerboot.

De Consul Generaal van Amerika was voornemens eerlang Nagasaki te bezoeken.

Sinds eenigen tijd hebben zich aldaar geene gevallen van cholera meer voorgedaan.

Ook te Jedo en te Osaka is deze ziekte nagenoeg geweken.

Den 10den November is het Amerikaansche clipperschip *Florence* voor de firma Russell & Co. te Shanghae, te Nagasaki aangekomen, en toegelaten te handelen op de bepalingen van het Nederlandsch traktaat en de additionele artikelen; den 17 den December is deze clipper naar Shanghae vertrokken met eene voor New-York bestemde lading, bestaande uit 9000 kisten was, lakwerk, enz.

Den 14den November arriveerde het aan de firma H. H. Spengler geconsigneerde Amerikaansche clipperschip *Ann*, aanbrengende 100 Chinesche schapen voor het Japansch gouvernement.

Den 17den naar Shanghae vertrokken zijnde, keerde hetzelve den 1sten December terug, aanvoerende:

104 kisten rhubarber, 636 pikols sapanhout, 17 manden cirico-choh, 10 manden kandij, 10 manden suiker, 6 pakken kleinigheden en 3 balen camlits.

Den 25sten November de Engelsche koopvaardijschoener *Vindex* van Shanghae, aanbrengende 400 pikols sapanhout, eenige pikols tin, voorts lijnwaden, lakens en Chinesche medicijnen; deze schoener vertrok den 9den December, weder naar Shanghae, uitvoerende 1000 kisten was, eenige pikols soerme, saragaai en een aantal monsters van goederen.

Den 18den December het Britsche stoomschip *Inflexible*, eenige Japansche schipbreukelingen medebrengende, en de Deensche brik *Wilhelmina*, beide van Hongkong, benevens een Russische stoomschoener van Hakodate.

De met de *Vindex* aangekomen heer Louiso zal te Nagasaki blijven voor de firma Dent & Co. te Shanghae.

Hij heeft eene overeenkomst met de geldkamer aangegaan voor de levering van 10,000 kisten was tegen 5,000 pikols sapanhout.

Het met het schip *Ann* aangebragte sapanhout werd verkocht voor negen maas en vijf condrijn per kattie.

(*Jav. Cour.*)

---

### DE ZAAK VAN DEN GRAAF DE MONTALEMBERT.

Den 24sten November heeft het proces in zake den heer de Montalembert plaats gehad, wegens een voor de Fransche regering beleedigend artikel.

Volgens het openbaar ministerie heeft de heer de Montalembert in de door hem geleverde vergelijking tusschen Frankrijk en Engeland, zich op eene voor Frankrijk onteerende wijze uitgelaten; — heeft hij zijn vaderland aan Engeland opgeofferd en is zijn werk *goddeloos*, zoo dat men het moet betreuren, dat iets dergelijks door een Franschman is geschreven. Hij heeft vervolgens aangemerkt dat men hier te lande in der tijd de door den heer de Montalembert zoo hoog geprezene Britsche instellingen heeft ingevoerd, en het tegenwoordige geslacht bij ondervinding weet, hoe ernstig de koorts is geweest, welke door die instellingen is ontstaan, zoodat het maatschappelijke ligchaam met slooping werd bedreigd De oppervlakte was stil, maar plotselijk werd een kreet aangeheven door de democratie, en de beschaving was op het punt van te worden overmeesterd door de barbaren. De heer de Montalembert heeft, volgens het openbaar ministerie. zich grootelijks misdragen en is daarbij zich zelven ongelijk geworden, vermits hij nu heeft aangedrongen op eene vrijheid, welke hij vroeger betengeld wenschte te zien. Ten slotte heeft het openbaar ministerie aangemerkt, dat de graaf de Montalembert Frankrijk in het aangezigt heeft geslagen, dat zijne tuchtiging reeds is begonnen, toen zijn geschrijf, door de buitenlandsche dagbladpers hoog werd verheven, en dat Frankrijk met nadruk zijne bestraffing vordert

De heer Berryer heeft den graaf de Montalembert verdedigd en op den voorgrond gesteld, dat hij geenszins met den graaf in dezelfde staatkundige overtuiging deelt, maar dat beider leus is, wat vrijheid aangaat: „verdediging van de maatschappij, welke leus zij in 1848 getrouw zijn gebleven. Volgens den spreker moest men den heer de Montalembert, die nu gedurende dertig jaren manhaftig gestreden heeft ter bevestiging der groote maatschappelijke beginselen, niet beoordeelen naar een op zich zelf staand betoog, waaraan door het Openbaar ministerie eene willekeurige uitlegging wordt gegeven. In het breede heeft hij den staatkundigen levensloop van den graaf nagegaan en aangevoerd, dat in 1835, toen de regering de vrijheid aan banden wilde leggen, de heer de Montalembert zich zeer stellig daartegen heeft verklaard. Het zou alzoo niemand kunnen verwonderen, dat de graaf doordrongen is van een diep leedwezen, wegens het gemis aan de vrije instellingen, welke Frankrijk heeft verloren. De heer Berryer heeft niet geaarzeld, te verklaren, dat hij ook het gemis van die vrijheid betreurt en geenszins vreest deswegens door Frankrijk te zullen worden veroordeeld. „*Wij hebben* (dus zeide de heer Berryer) *geene vrijheid meer.*"

De voorzitter van de regtbank heeft den pleiter daarop aangespoord, om zich te matigen en om bij de verdediging van den graaf de Montalembert. niet het misdrijf te plegen, ter zake waarvan deze wordt vervolgd.

De heer Berryer antwoordde, dat niemand hem kon beletten om voor zijne overtuiging uittekomen, en dat het thans allezins den schijn heeft, alsof men den tijd wil doen terugkeeren, toen het prijzen van een braaf man, of van eene goede daad een misdrijf was. Even als nu, heeft de graaf de Montalembert in 1847 den lof van Engeland verkondigd, doch niemand heeft er toen aan gedacht om den schrijver te dier zake als een misdadiger te beschouwen. Het betoog, 't welk tot deze regtsvervolging aanleiding geeft, strekt voornamelijk ten bewijze, dat Frankrijk de vrijheid waardig is en die voor 't minst zoo goed als Engeland kan verdragen. Hoe durft men den schrijver gebrek aan vaderlandsliefde te verwijten?

Daarna heeft de heer Berryer de aandacht gevestigd op de omstandigheid, dat de wet, welke men thans op den graaf de Montalembert wil toepassen, haren oorsprong verschuldigd is aan de bloedige Junij — dagen, — dat die wet in gemaakt ter eerbiediging der destijds bestaande instellingen en het ongerijmd zou zijn om, naar aanleiding van dezelve, iemand te veroordeelen omdat deze het betreurt, dat die instellingen niet meer in wezen zijn. Zeer hevig heeft de spreker zich voorts uitgelaten over die burgers, die steeds in de de voorzalen der regering worden aangetroffen en die altijd de rijzende zon aanbidden. Herhaaldelijk werd de heer Berryer door den president tot de orde geroepen en eens werd hem, onder anderen, onder het oog gebragt

dat hij niet op de tribune stond, — dat het hier niet te doen was om wetten te maken, maar om aan de gemaakte wetten eene gezonde uitlegging te geven, en wat dies meer zij. — Ten slotte heeft de pleiter den graaf verdedigd tegen de beschuldiging, dat hij het algemeene stemregt zou hebben aangerand. Juist het tegendeel zou waar zijn, dat regt heeft hij niet aangevallen, maar wel de daden, waartoe men overgaat, terwijl men zich op dat regt beroept. Volgens den heer Berrijer is het voorts een vreemd verschijnsel, dat men den heer de Montalembert wil straffen, ter zake der aanranding van het gezag, 't welk de keizer aan de door hem zelven gemaakte constitutie ontleent, terwijl men zich beroept op de constitutie, die door den keizer is verscheurd. Er bestaat geene wet tot bestraffing van dit bijzondere geval, en men zal toch wel niet willen overgaan tot toepassing der strafwet bij analogie. Na nog te hebben aangevoerd, dat de heer de Montalembert mag hebben geprotesteerd maar dat hij niet heeft gehoond of beleedigd, besloot de heer Berryer zijne pleitrede met de navolgende woorden:

„Hoe zou het ons mogelijk zijn, ons leedwezen te verbergen, wegens het gemis aan vrijheden, welke wij gedurende ons geheel leven hebben voorgestaan. Wij hebben niet meer dan eene stem, die sterft, maar zoolang wij kunnen ademen, zal ons hart warm kloppen voor gevoelens, welke onze ziel altijd als een kostbaar onderpand heeft bewaard. Het zij ons voor het minst geoorloofd, om een kreet van wanhoop te slaken, bij het herdenken aan een verleden, 't welk ons dierbaar was en den wensch te uiten, dat eenmaal die roemrijke beginselen zullen herleven, waarvoor wij tot aan onzen laatsten snik eene vurige hoogachting zullen blijven koesteren.

Deze woorden werden daverend toegejuicht, zoodat de voorzitter stilte moest gebieden.

De heer Dufaure heeft den heer Douniol, den gérant van den *Correspondant*, verdedigd.

Beide, de heer de Montalembert en de heer Douniol zijn schuldig verklaard aan aansporing tot haat en verachting der regering; — aanranding van het algemeene stemregt en van de regten en het gezag, 't welk het hoofd van den staat aan de constitutie ontleent; — krenking van den eerbied welke men aan de wet verschuldigd is. — De Montalembert is veroordeeld tot 3000 fr. boete en een half jaar gevangenis. Ten aanzien van den heer Douniol zijn verzachtende omstandigheden in aanmerking genomen. Deze had verklaard, volstrekt niet bekend te zijn met de inhoud der stukken, welke door den *Correspondant* worden medegedeeld, vermits hij het volst vertrouwen stelt in de daaraan medewerkende eervolle burgers.

## EEN BELANGRIJK REGTSGEDING.

De regtbank van koophandel te Bordeaux heeft dezer dagen uitspraak gedaan in eene zaak, die een bekwaam romanschrijver slechts met een weinig tact heeft op te vatten, om de noodige stof te vinden tot een zeer onderhoudend feuilleton-artikel. Het geval komt hierop neder: Een jong matroos, uit Bordeaux, Michel genaamd, bevond zich in 1841 in het district der Zwanen-rivier (West-Australie) van waar hij zich aan boord der *Ville de Bordeaux* naar de Zuidkust van Australie begaf. De gezagvoerder van dit vaartuig, kapt. Parnelle, was een Franschman, doch overigens bestond de geheele bemanning, 37 koppen sterk, uit Engelschen, terwijl twee personen, de heeren Symers en Campbell aan den kapitein waren toegevoegd, min of meer in kwaliteit van supercarga's, doch eigenlijk als geheime agenten, die niets minder in last hadden, dan zich van den kapitein en het schip te ontdoen.

Het kwam den jongen Michel reeds eenigzins vreemd voor, dat de eerste timmerman, in strijd met alle gebruiken, in de groote kajuit was gehuisvest en eene buitensporig hooge gage trok, terwijl hij buitendien reeds spoedig een en ander opmerkte, waardoor hij er aan begon te twijfelen, of het schip wel in wettig eigendom toekwam aan degenen, die zich aan boord voor deelhebbers uitgaven. Deze vermoedens veranderden weldra in zekerheid. Hij ontdekte, dat de reeder, de heer David te Bordeaux, het kommando van het schip had toevertrouwd aan zekeren kapitein L...., die in gemeenschap met zekeren Joubert, koopman te Sidney, aan wien schip en lading waren geconsigneerd, zich van het vaartuig hadden meester gemaakt.

Volgens de instructie der beide zich noemende supercarga's moest het schip in de eene of andere haven binnenloopen, waar het door vertimmering zooveel mogelijk naar Engelsch model moest gewijzigd worden, terwijl men alsdan de Fransche vlag zou verbranden, om de Britsche daarvoor in plaats te stellen. Men moest het schip verder door omkooping als Engelsch schip laten registreren en voorts beproeven het zoo voordeelig mogelijk aan den man te brengen. Beiden hadden echter andere plannen gemaakt. Eens bekend met het geheim van Joubert, vonden zij het beter, eenvoudig het schip voor eigen rekening te verkoopen en de opbrengst voor zich zelven te houden.

Michel raadde wat er in het binnenste van Symers en Campbell omging, maar begreep tevens, dat zijn leven op het spel stond, wanneer hij slechts in het minst iets van zijne vermoedens liet blijken. Hij peinsde intusschen op middelen om het vaartuig weder aan den wettigen eigenaar uit te leveren. Het was maar de vraag, hoe dit aan te leggen.

Kapitein Parnelle was noch in den geheimen aanslag van Joubert, noch in dien van Sijmers en Campbell ingewijd. Deze laatsten trachtten hem wel tot deelneming in hun toeleg over te halen, doch Parnelle wees dit met verontwaardiging van de hand en zij maakten dientengevolge van hunne volmagt als supercargà 's gebruik, om hem op King George's Sound aan wal te zetten, Zij stelden den jongen Michel in zijne plaats aan. Michel liet zich dit welgevallen met het vaste voornemen om de *Ville de Bordeaux* onder bescherming te stellen van het eerste Fransche oorlogschip, hetwelk bij onderweg zou ontmoeten. Daarin slaagde hij echter niet; men kreeg de haven van Adelaide, het doel der reis, in het gezigt, zonder dat zich op zee een enkel zeil had vertoond, en er bleef nu niet anders over, dan aldaar binnen te loopen. Naauwelijks lag intusschen het schip voor den wal, of Michel nam zijne toevlugt tot eene vrij gewaagde list, om, nu hij het schip niet onder bescherming van een Fransch vaartuig had kunnen stellen, de Britsche autoriteiten tot tusschenkomst te noodzaken. Door eene overdrevene strengheid, veroorzaakte hij met opzet oproer aan boord, waardoor de plaatselijke autoriteit verpligt werd, hare aandacht op het schip te vestigen. Daardoor kwam hij als van zelf in aanraking met den ontvanger der douanen, aan wien hij onbewimpeld de geheele zaak mededeelde, met dit gevolg, dat deze ambtenaar, des nachts toen de supercarga's en het grootste deel der equipage aan land waren door zijne medewerking het schip in beslag nam.

Doch hiermede deed zich voor Michel weder eene geheel andere zwarigheid op. Hij bespeurde namelijk, dat de Britsche autoriteit voornemens was, om uitsluitend in haar e gen voordeel van zijne mededeelingen gebruik te maken, door het schip verbeurd te verklaren, onder voorwendsel, dat het in beslag was genomen wegens het drijven van inter-kolonialen handel. Hiertegen kwam Michel op; zijn doel was wel geweest, om ter goeder trouw het schip aan het complot te ontwringen, maar niet om het den Engelschen in handen te spelen. De zaak werd inmiddels onderzocht en voor vier jurisdictien — den resident, het hoog geregtshof, den gouverneur en eene speciale jury, — behandeld, welke drie eerstgenoemde autoriteiten verklaarden, dat er geene regtsgronden tot eene veroordeeling aanwezig waren, terwijl volgens de uitspraak der speciale jury het vaartuig in de termen viel van overtreding der Engelsche wet. Hierop diende Michel eene petitie in bij den gouverneur van Adelaide, en zond te gelijk van alles een uitvoerig verslag aan zekeren Mackey, die, naar hij meende te weten, er belang bij had, dat het schip niet in Engelsche handen bleef. Het eerste had nu in zooverre wel aanvankelijk een gewenschte uitwerking, doordien de zaak, op last van den gouverneur, voorloopig werd geschorst, maar aan den anderen kant zag Michel zich door het schrijven aan Mackey, weder in nieuwe moeijelijkheden gewikkeld. Mackey had namelijk den brief aan Joubert ter lezing gegeven en deze had daarop besloten onmiddelijk een behendigen coup te wagen, om Michel's plannen in duigen te werpen. Hij wist daartoe bij den kommandant van het Fransch eskader in de Nieuw-Zeelandsche wateren te bewerken, dat er eene Fransche oorlogs-korvet naar Adelaïde werd afgezonden. Hij begaf zich aan boord van dat vaartuig en wist den kapitein onder weg de zaak zoo voor te stellen, dat deze niet anders meende, of Joubert was wettig eigenaar van de *Ville de Bordeaux* en Michel een intriguant, die zich eerst door list en bedrog van het gezag aan boord had meester gemaakt en hem nu bij slot van rekening nog in moeijelijkheden zocht te wikkelen met het Engelsch gouverment. In het kort Joubert speelde zijne rol zoo meesterlijk dat de korvet nog naauwelijks te Adelaïde was gearriveerd, of Michel werd door den kapitein niet alleen ontboden, maar zelfs gedreigd van geboeid naar Frankrijk getransporteerd te zullen worden. Michel door zulk eene ongehoorde vermetelheid nog niet uit het veld geslagen, beantwoordde dit met eene formele beschuldiging in te brengen tegen kapitein L...., van schelmerij (baraterie), en tegen Joubert van medepligtigheid daaraan. Hierdoor onthield zich de kapitein der korvet van iedere verdere bemoeijing met de zaak, en vertrok, het verdere aan de plaatselijke autoriteit overlatende.

Voor Michel werd de strijd nu hagchelijk. Zonder vermogen, zonder invloed en als vreemdeling tegenover een man te staan als Joubert, die behalve geld en invloed, bovendien eene magtige protectie in zijn voordeel had, dit maakte de kans niet slechts ongelijk maar ook gevaarlijk en dit laatste bleek inzonderheid daardoor, dat Michel niet minder dan achtmaal een aanslag op zijn leven had te verijdelen. Gelukkig kwam hem het zonderling feit te hulp, dat Campbell, een der bovengenoemde super carga's, hem onverwacht alle papieren ter hand stelde, waaruit de schuld van kapitein L..... en Joubert kon bewezen worden en daarop, na eene volledige bekentenis te hebben afgelegd, in tegenwoordigheid van Michel zich een kogel door het hoofd joeg, Michel liet daarop in een dagblad aankondigen, dat hij die geheele correspondentie op een bepaalden dag zoude mededeelen, en dit bragt in de stad zulk eene opgewondenheid voor den moed des jongelings te weeg, dat hij van toen af kon rekenen onder de hoede van het publiek te staan. Spoedig daarop ontving hij antwoord op zijne petitie aan den gouverneur, in welk stuk hij beroep had gedaan op het hof der Britsche admiraliteit. Het beroep werd aangenomen en tevens in den gouvernements raad besloten. hem aan boord van een Engelsch vaartuig overtogt naar Europa aan te bieden, met bijvoeging, dat een zaakgelastigde met al de op de zaak betrekking hebbende, oorspronkelijk stukken naar Engeland zou wordon afgevaardigd, en dat de definitive regeling der kwestie zou worden uitgemaakt door de kabinetten der beide natien.

Zoo doende kwam Michel in November 1842 weder te Bordeaux en begaf zich terstond naar den waren eigenaar van het schip, den heer David, voor wien hij zoo ijverig in de bres was gesprongen. Nieuwe teleurstelling! De heer David had de zaak reeds met de assuradeurs uitgemaakt; hij had 75% der waarde van het schip ontvangen en verwenschte den vreemdeling, die met al zijnen ijver zijne belangen kon benadeelen. Daar Michel intusschen door de regering met de orde van het Legioen van Eer werd begiftigd, kwam hij spoedig tot andere gedachten en bragt de zaak voor de regtbank. De uitspraak luidde: dat kapitein L: werd schuldig verklaard aan het hem ten laste gelegde feit van schelmerij (*baraterie*), gepleegd ten aanzien van den eigenaar der *Ville de Bordeaux*, door den verkoop van dit schip aan Joubert; dat laatstgenoemde aan het misdrijf willens en wetens medepligtig was; dat eene schadevergoeding, die het Engelsche gouvernement ten bedrage van 100,000 fr had toegestaan, zou komen ten voordeele van den eigenaar David; en dat Joubert werd gecondemneerd tot uitbetaling eener som van 30,000 fr. voor schaden en interessen.

Daar de heer David zich nu bij formele obligatie, verbonden had aan Michel het ⅓ uit te betalen van hetgeen de teruggaaf der *Ville de Bordeaux* mogt opleveren, ontving deze den 27 Mei 1853 de som van 15,403 fr. zijnde ⅓ der toen ingekomen gelden. De rekening was evenwel nog niet tusschen David en Michel gesloten, toen eerstgenoemde kwam te overlijden. Daaruit is een nieuw en wel het thans behandeld proces ontstaan, aangezien Michel van de erven eene som van £ 538 eischt, verschuldigd wegens gage en voorschotten tijdens hij, op aansteling der super carga's, als kapitein fungeerde. De regtbank heeft thans beslist: 1 dat genoemde uitgaven niet door officieel erkende stukken bewezen waren; 2°. dat die uitgaven werden gerekend begrepen te zijn in het ⅓ gedeelte der schadeloosstelling; en alzoo genoemde Michel niet ontvankelijk was in zijn eisch, blijvende hem het regt voorbehouden op het ⅓ gedeelte der nog niet geïncasseerde som van 30,000 fr; tot welker betaling Joubert is veroordeeld.

## DE DRUKPERS IN BELGIE.

In weinig landen heeft de drukpers zulk een snellen voortgang gemaakt als in België. In 1756 bestonden er in de 9 Belgische provinciën niet meer dan 5 dagbladen, waarvan 2 Vlaamsche; in 1850 bestonden er nog slechts 28, en in Maart 1856 verschenen er niet minder dan 244 dagbladen, weekbladen en maandwerken, waarvan 46 in de Vlaamsche taal.

Volgens een berigt in de *Amsterdamsche Courant* van 6 Mei 1866, is de volgende opgave betreffende de verspreiding der Brusselsche dagbladen aan de Fransche regering medegedeeld: 1o. De *Moniteur*, officiëel orgaan, 600 exemplaren. — 2o. *L' Indépendance belge*, voor de Belgische Regering gezind; geeft verscheidene editiën uit, waarvan een die niet in Frankrijk komt) tegen het Fransche bewind is, hoezeer dit blad, naar men zegt, een subsidie uit Parijs krijgt. De Heer BERARD, als vertegenwoordiger eener vennootschap, is eigenaar. Tot de Parijsche korrespondenten van de *Indépendance belge* behooren de Heeren L. FAUCHER, JULES LECOMTE en CAVAILHAC, benevens een ambtenaar bij een der vreemde legatiën. Trekt 6,000 exemplaren. — 3o. *Le Télégraphe*, oppositieblad, vertegenwoordigende het linker centrum. Dit blad staat in betrekking met eenige der meest gematigde Fransche uitgewekenen, en voert een gestadige oppositie tegen het Fransche keizerrijk. Eigenaar is de Heer BPIAVOINE, een der medearbeiders is de Heer RAGANT. De Fransche korrespondentie wordt door des eigenaars zoon en een Engelschman geleverd; 2000 exemplaren. — 4o. *l' Echo de Bruxelles*. antikatholijk orgaan, met weinig oorspronkelijken inhoud, eigenaar de Heer BIAVOINE, 14,000 exemplaren. — 5o. *Le Belge*, socialistisch en republikeinsch orgaan; in oppositie tegen de Fransche regering, eigenaar de Heer LABARRE, medearbeiders de Heeren D'OLIVIER en MADIER DE MOUJEAU. — 6o. *L' Observateur*, oppositie blad, orgaan der linkerzijde, en onder den invloed der meest gematigde uitgewekenen, eigenaar de Heer HERITS, medearbeiders een der broeders van den Heer MADIER DE MOUJEAU en andere uitgewekenen. Twee parijsche korrespondenten, nl. een Franschman en een Duitscher. Trekt 1,200 exemplaren. — 7o. *L' Etoile belge*, republikeinsch en socialistisch blad, in oppositie tegen de Fransche regering, wordt bestuurd door de haar het meest vijandige uitgewekenen, eigenaar de Heer FAURE, Franschman en oprigter van de *Indépendance*. Trekt 7,000 exemplaren. — 8o. *La Nation*, hevig socialistisch orgaan; het buitensporigste van alle belgische oppositiebladen, het orgaan van *la Marianne*. Hoewel deze courant niet meer dan 700 geabonneerden telt, worden er alle dagen 6.000 à 7000 exemplaren getrokken en verspreid, naar gelang van den aard van zijnen schandelijken inhoud, eigenaars de Heeren LABARRE & Co. De *Nation* heeft twee parijsche korrespondenten, tot de meest verbitterde vijanden van het tegenwoordige regeringstelsel in Frankrijk behoorende. — 9o. *Le National*, gematigd demokratisch orgaan, eigenaar de Heer MASCART. Trekt 1,500 exemplaren. — 10o. *Le Sancho*; een blad voor industriële *puffs*, en waarin nu en dan schandelijke levensschetsen staan, eigenaar de Heer JOLY. Trekt 200 exemplaren. — 11o. *Le Charivari*; een blad met vuile en zedekwetsende afbeeldingen, en artikelen even buitensporig als die van *la Nation*. Over het algemeen bevat de *Charivari* spotprenten op de Fransche regering, eigenaar de Heer D'OLIVIER, medearbeider de Heer MUSET. Trekt 500 exemplaren. — 12o. *Le Crocodile*; een blad overeenkomende met het laatstgenoemde, en anti-godsdienstig. Dagelijks worden de beraadslagingen in de Belgische Kamers er in geparodiëerd, eigenaar de Heer D'OLIVIER medearbeider de Heer MUSET. Trekt 500 exemplaren. — 13o. *Méphistophélès*; een blad dat de vergaarbak is van de pennevruchten der schrijvers van de ergste soort. Alles en allen worden daarin gehoond en beleedigd, en al de schandelijke geschriften der demagogen worden er in opgenomen. Trekt 400 exemplaren. — 14o. *La Presse Belge*, oppositie-orgaan, eigenaar de Heer HEYMAN. Trekt 350 exemplaren — 15o. *l'Emancipation* en *l'Eclair*; twee organen der regterzijde; men zegt dat zij door de Fransche regering betaald worden, eigenaar de Heer COOMANS. De *Emancipation* trekt 1,000, de *Eclair* 600 exemplaren. — 16o. *Le Nord*, Russisch orgaan, op kosten van de Russische regering uitgegeven. Bestuurder de Heer CAPPELMANS. Trekt 1,200 exemplaren.

## KORT HANDELS OVERZIGT.

SOERABAYA, 1 *Februarij* 1859.

**Aanvoeren.** De markt verkeerde in eene lustelooze stemming; alleen voor dadelijke behoefte ging er in gewilde artikolen een en ander om. *Ruwe* en *witte* goederen flaauw; voor gedrukte goederen komt eenige meerdere vraag; 5/4 *madapolams* ƒ 5,90 à ƒ 6; 6/4 *dito* ƒ 7,10 à ƒ 7,25, 7/4 *dito* ƒ 7,90 à ƒ 8; 5/4 *calicots* ƒ 5,60 à ƒ 5,75, 6/4 *dito* ƒ 6,90 à ƒ 7, 7/4 *dito* ƒ 7,25.

**Uitvoeren.** *Suiker* vond bij voortduring veel vraag; alles wat ter plaatse was vond van ƒ 17 5/8 tot ƒ 18. coulant koopers; terwijl op levering tot ultimo Maart zelfs ƒ 18 werd besteed! afgedaan werden 3000 picols *Solo* vóór de aankomst der mail tot ƒ 17 5/8, 2000 picols gewone bereiding uit den oosthoek tot ƒ 18, en op levering 5000 picols *Solo* tot ƒ 18.

*Koffij* thans zonder voorraad. De eenige omzet in dit artikel bestond in 700 picols *Solo* W. I. bereiding tot ƒ 33.

*Rijst* rijzende. Verschillende partijtjes *Carga* werden tot ƒ 120 afgedaan, thans wordt op ƒ 130 gehouden. *Witte* ƒ 150 à ƒ 160.

*Arak* blijft tot ƒ 50 aangeboden.

*Koe- en Buffelhuiden* gezocht tot ƒ 20 voor buffel- en ƒ 40 à ƒ 45 voor koehuiden.

*Gutta percha* gezocht; 300 blokken werden tot 30 c. afgedaan.

**Bevrachtingen** zijn verder teruggegaan; de volgende bevrachtingen vonden deze maand plaats:

*Jonkhr. Mr. van de Wal van Puttershoek* naar Holland in eens af voor ƒ 10,000.

*Jacob* naar Holland in eens ƒ 9750.

*Louise* naar Holland tot ƒ 35 voor *Suiker* en ƒ 32 voor *Tabak*.

*Kinderdijk* naar Holland tot ƒ 27½ voor *Rijst* en ƒ 35 voor *Tabak*.

*Beatrix* naar Holland tot ƒ 35 voor eene gemengde lading *suiker*, *arak* en *huiden* hier en te Pasoeroean te laden.

*De Stad Schiedam* en *Everdina Elisabeth* werden opgenomen voor Boni tot overbrenging van koelies tot ƒ 4000, de tweede tot ƒ 5000 in eens af.

De *Reinhard* doet eene reis van Banjermassing naar de Molukken met *steenkolen* tot ƒ 11 per ton.

**Wisselkoers** op Holland *pari* à 101 %. met weinig papier, op Engeland 6/m. zigt ƒ 11,75 per £

## GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

**Bevallen:**

E. B. Schuler geb. Barends, D. Batavia 20 Jan. — A. E. F. Graafland geb. van Bronckhorst, Z. Batavia 21 Jan. — M. Andreas geb. Johannes, Z. Samarang 25 Jan. — De echtgenoote van W. Boermeester, Z. Soerabaya 29 Jan.— J. A. Bake geb. Reep, Z. 30 Jan.

**Getrouwd:**

F. H. Tiedeman met E. C. J. de Gelder, Batavia 19 Jan. — L. F. Rohder met J. H. P. Philips, Banjoemaas 14 Jan. — W. F. Willemsen met J. L. M. W. Welker, Tagal 15 Jan.— M. Azon C. Jacometti met J. J. M. W. Meulemans, Batavia 17 Jan.— A. P. van den Schoor met A. E. van Bakel. Djocjacarta 22 Dec.

**Overleden:**

W. H. Kolff, 60 j. Gouda 22 Jan. — Het jongste dochtertje van den Luit. kol. W. E. Kroesen, Amsterdam 30 Nov. — M. C. van der Palm, 5 j. Sidokarie 17 Jan. — G. H. Rees 33 j. Batavia 8 Jan. - M. J. M. Idzardi. 3 j. Cheribon 17 Januarij.

## VERTREKKENDE PERSONEN.

Melland Gray. — G. Stelling.

# SCHEEPSBERIGTEN.

### *Aangekomen Schepen te Soerabaya.*

| *Datum* | | *Vlag* | *Namen der Schepen* | *Gezagvoerders* | *Van* |
|---|---|---|---|---|---|
| Januarij | 29 | Nederlandsche | Alcijone. | H. C. Haacke. | Batavia. |
| id. | — | id. | Walcheren. | H. Hock. | id. |
| id. | — | Engelsche | Oxus. | J. Wallace. | Macasser. |
| Februarij | 1 | Nederlandsche | Afrika. | G. Mannourij. | Batavia. |
| id. | 2 | Nederl. Ind. | Atiat Ulmoulah ths. herud Sa-Adah. | Hadjie Mohamat Arif. | Banjarmassing. |

### *Vertrokken Schepen van Soerabaya.*

| *Datum* | | *Vlag* | *Namen der Schepen* | *Gezagvoerders* | *Naar* |
|---|---|---|---|---|---|
| Januarij | 29 | Nederlandsche | Everdina Elizabeth. | C. J. Tonjes. | Boni via Madura. |
| id. | — | „ | De Stad Schiedam. | T. A. Wulp. | id. id. id. |
| id. | 30 | Nederl. Ind. | Henriette | S. Robinson. | Batavia. |
| id. | — | „ „ | Stoomschip Koningin der Nederlanden. | E. Lewis. | Sing via Sam. en Batavia. |
| id. | — | „ „ | Little Tot. | Katjoong | Pasoeroean. |
| id. | 31 | Z. M. | Stoomschip Samarang. | Luit.-ter-zee 1 kl. G. Lambert. | Koersstellende om de Oost |
| Februarij | 1 | Nederlandsche | Drie Gezusters. | G. C. Fischer. | Nederland. |

### *In lading liggende Schepen te Soerabaya.*

| *Vlag.* | *Namen der Schepen* | *Gezagvoerders* | *Bestemming* | *Agenten* |
|---|---|---|---|---|
| Nederlandsche | Johanna Maria Christina. | C. Gorter. | In Reparatie. | Fraser Eaton & Co. |
| id. | Beatrix. | Van der Wijck. | Onbepaald. | „ „ „ „ |
| id. | Louise Jacoba Johanna. | Baumgarten. | Te Koop. | „ „ „ „ |
| id. | Drie Vrienden. | L. P. Andersson. | Onbepaald. | „ „ „ „ |
| Zweedsche | Prince Oscar. | Oberg. | Stockholm. | „ „ „ „ |
| id. | L. Abang | Mork. | „ | „ „ „ „ |
| Nederlandsche | Beurs van Rotterdam. | F. Vos. | China. | „ „ „ „ |
| id. | Walcheren. | K. Hoek. | In Lossing. | „ „ „ „ |
| id. | Alcyone. | Haack. | Nederland. | „ „ „ „ |
| Nederl. Ind. | Wilhelmine Cox. | Deibel. | Onbepaald. | Mathieu Ebbs Ruijs & Co. |
| Nederlandsche | Jacob. | Borger. | Nederland. | „ „ „ „ „ |
| Hamburgsche | Manila. | Behrens. | Cork. | „ „ „ „ „ |
| id. | Adolph. | Kross. | Onbepaald. | „ „ „ „ „ |
| Hollandsche | Johanna Louisa. | Popken. | Amsterdam | Schimmelpenninck & Co. |
| id. | Wildeman. | Driest. | Holland. | „ „ „ |
| id. | Jan Schouten. | Coeningh Meijer. | Onbepaald. | „ „ „ |
| id. | Prins Frederik der Nederlanden. | de Wit. | id. | „ „ „ |
| id. | Zaantroom. | Schaap. | id. | „ „ „ |
| id. | O. J. Packet. | Postma. | id. | „ „ „ |
| id. | van der Wal van Puttershoek. | Lammers. | Amsterdam. | „ „ „ |
| id. | Reinhard. | Berckelbach van den Sprenkel. | Banjermassing. | „ „ „ |
| id. | Columbine. | Malbraue. | id. | „ „ „ |
| id. | Afrika | Manourie. | Amsterdam. | „ „ „ |
| Nederlandsche | Prins van Oranje. | Hensing. | Onbepaald. | Ruyl Cramer & Co. |
| id. | Laurens Koster. | Koenen. | id. | „ „ „ „ |
| id. | Koerier. | Rotgans. | id. | „ „ „ „ |
| id. | Kinderdijk. | Zwanenburg. | id. | „ „ „ „ |
| id. | Rhijnvis Feith. | Lammerts. | Nederland. | „ „ „ „ |
| id. | Eersteling. | Mann. | Onbepaald. | J. F. van Leeuwen & Co. |
| id. | Arij Scheffer. | Kunst. | id. | „ „ „ „ „ „ |
| id. | Sonburg. | Von Lindern. | China. | „ „ „ „ „ „ |
| id. | Minister Thorbecke. | S. van Duijn. | In Reparatie. | „ „ „ „ „ „ |
| Nederlandsche | Delftshaven. | Schaap qq. | Onbepaald. | B. Kopersmit & Co. |
| Nederl. Ind. | Stoomschip Macasser. | Smith. | In Reparatie. | „ „ „ „ |
| id. id. | id. Ambon. | Hugenholtz. | id. | „ „ „ „ |
| id. id. | id. Banda. | Bosch. | Batavia. | „ „ „ „ |
| Nederlandsche | Pictura. | Vogel. | Onbepaald. | „ „ „ „ |
| id. | Baltimore. | Brakke. | id. | „ „ „ „ |
| id. | Louise | P. Buys Jr. | Nederland. | „ „ „ „ |
| id. | Ida Elisabeth. | Kramer. | id. | „ „ „ „ |
| Engelsche | Princess. | G. Sargent. | Onbepaald. | McMillan Marten & Co. |
| id. | Sophia Fraser. | Wilson. | China. | Hill Broekman & Co. |
| id. | Plus. | Wallace. | Ter bevrachting. | „ „ „ „ |
| Ned. Ind. | Scotch Lassie. | McKenzie. | Moluccos. | „ „ „ „ |
| Ned. Ind. | Stoomschip Samarang Packet. | Scheel. | Batavia. | „ „ „ „ |
| Nederlandsche | Johannes Albertus. | J. C. Londt. | Onbepaald. | B. J. van Eck & Co. |
| id. | Stad Nijmegen. | H. P. Cruijs. | „ | „ „ „ „ „ „ |
| Zweedsche | Atlantic. | H. Fleetwood. | Nederland. | „ „ „ „ „ „ |
| Engelsche | Achilles. | Hart. | Onbepaald. | Major Matzen & Co. |

### Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. bark *Alcijone*, mevrouw Roozegaarde en de heer Otterloo.

### Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. brik *Henriette*, de heer H. Chevallier en fam. — Met het Nederl. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren R. Melbourne, J. H. Munter, J. Williams, F. W. Muller, J. Berne, E. Twiss. W. Steul en F. Abernettij, Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Nederl. bark *Drie Gezusters*, een gegageerde en drie gepasporteerde militairen.

### SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Medusa, Etna en Onrust; de schepen Zaanstroom, Djoedool Moebarak, Oost India Pakket, Alfulck, Prins Frederik der Nederlanden, Arij Scheffer, Louise, Fathool Moebarak, Princess, Padang Pandjang, Gana Salim, L. A. Bang, Atlantic, Prins van Oranje, Johanna Maria Christina en Orfus; de stoomschepen Makasser, Ambon, Samarang-Packet en Banda; de barken Fathal Ma-än, Saijan Maskoer, Jan Schouten, Jacob, Beatrix, Salma, Drie Vrienden, Delftshaven, Louise Antoinette, Louisa Jacoba Johanna, El Masshoor, Fathool Joesoer, Adolf van Nassau, Joedool Barie, Soedul Gair, Baltimore, Bacht Mastora, Eersteling, Naim Balgijer, Fathool Manan, Abool Hasim, Laurens Koster, Kinderdijk, Pictura, Wildeman, Wilhelmina Cox, Abool Hair, Fathool Madjiet, Alhamadanie, Aldjoesoer, Prins Oscar, Fathool Wadoet, de Stad Nijmegen, Arief Banjermaas, Ida Elizabeth. Koophandel, Gezusters, Faid Alim, Sonburg, Kim Tianhoat, Colombine, Minister Thorbecke, de Beurs van Rotterdam, Noorban, Alcijone en Walcheren; de brikken Johannes Albertus, Soedoel barie, Marzoek, So-Ootdin, Sophia Fraser, Koerier, Rhijnvis Feith, D ainoer, Adolph, Sophia th. hern. Talsum en Reinhardt; d schoeners Sarie Tengaroong, Hoseeng, Almok Tasam, Komeij, Bintang Tjaigoan, Berkatool Adjelan, Bilmadjiet, Bingseeng, Al stora, Banda, Coquette en Johannes en Louisa; de kotter Tedok.

## PASOEROEAN.

### AANGEKOMEN.

24 Januarij. Het Nederl. schip *Bezoekie*, gezagv. Lammerts van Bueren, van Batavia; de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Soerabaya; de Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, van Soerabaya.

25 Januarij. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Jono; het Nederl. schip *Pantalon*, gezagv. J. Bruijnseils, beiden van Soerabaya

### VERTROKKEN.

25 Januarij. De Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Soerabaya.

28 Januarij. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Jono, naar Sumanap.

### SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schepen Eva Johanna, Gerardus Jacobus, Delft, Bezoekie en Pantalon; de kotters Carolina, Mad Mira en Krabbe.

### *Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 31sten Januarij tot en met den 2den Februarij 1859.*

## AANVOER.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Noorban*, gezagv. Said Alie bin Djen, agent Gezagvoerder.

10 kistjes wijn, 4 kistjes champagne, 3 collies koopmanschappen, Anemaet & Co; 2 kisten wijn, A. Dormaer; 6 kisten bier, Fraser Eaton & Co; 30 picols bliendjo, 2 kisten zadels, Adam & Co; 3 kisten koopmanschappen, Adam & Co; 70 picols dadels, 14 picols ghie, 10 kisten madera, 50 manden aardewerk, 5 kisten pajongs, Order.

Van Samarang per het Ned. schip *Alcijone*, gezagv. H. C. Hacke, agenten Fraser Eaton & Co.

100 balen koopmanschappen, P. Kervel & Co; 50 kisten manufacturen, 1 pakje monster, Fraser Eaton & Co; 1 kist manufacturen, 1 kist speelgoed, B. J. van Eck & Co; 10 kisten manufacturen, 1 pakje monster, 275 vaatjes boter, W. Mathieu & Co; 1 kist koopmanschappen, Klaarmond; 39 collies azijn, J. F. van Leeuwen & Co; 50 kisten bier, 33 balen en kisten manufacturen, 4 pakjes monster, Schimmelpenninck & Co; 1 baal laken, 1 kist papier; 220/2 en 171/1 staven zweedsch ijzer, 95 collies koopmanschappen, 6 stuks datjins met gewigten. Tan Bantjon.

Van Batavia per het Ned. schip *Walcheren*, gezagv. K. Hoek, agenten Fraser Eaton & Co;

4145 staven ijzer, Fraser Eaton & Co; 5 kisten manufacturen, 95 kisten koopmanschappen, J. F. van Leeuwen & Co, 50 kisten vitriool, Schimmelpenninck & Co; 1199 staven ijser, 100 tonnen ijzer, 350 collies koomanschappen, Order.

## UITVOER.

Naar Banjarmassing per het Ned. schip *Reinhardt*, gezagv. J. W. Berkelbach v. d. Sprenkel.

19 vaatjes boter. 2 kisten ijzerwerk, Schimmelpenninck & Co; 60 kelders genever, B. J. van Eck & Co.

Naar Nederland per het Ned. schip *Jonkhr. Mr. van de Wal van Puttershoek*. gezagv. K. Lammerts.

145 leggers arak, 3150 picols rijst, 39500 bossen rotting, wegende 1315 35/100 picols, 704 picols tabak, 470 stuks koehuiden, 1 kistje gember, 1 kistje Chineesche voorwerpen, ingelegde vruchten enz, 1 kistje en pakje sigaren, boeken enz, P. Kervel & Co.

Naar Nederland per het Ned. schip *Drie Gezusters*, gezagv. G. C. Fisscher.

1370 picols koffij, 10 picols rotting, N. H. M.

Naar Singapore via Samarang en Batavia per het Nederl. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagv. Lewis.

2 kisten lijnwaden. Hill Broekman & Co; 2 kisten kains, 5 kisten everlast, 9 balen drills, 2 vaten gezouten vleesch, Fraser Eaton en Co; 30 picols aardappelen, A. G. Bosch; en kleinigheden.

## Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol ƒ 18.—
KOFFIJ ƒ 33.—
RIJST (CARGA) per kojang. ƒ 115 à ƒ 135.—
Id. (WITTE) „ „ ƒ 150 à ƒ 160.—
KOEHUIDEN per 100 st. ƒ 250 à ƒ 350.—
ARAK per legger ƒ 50.—
OLIE (KLAPPER) ƒ 14.—
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTEN
ROTTING. ƒ 9 à ƒ 12.—
WISSELKOERS Pari à 101%

## PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 6den Februarij 1859,
's morgens ten half negen ure.
Ds. MOUNIER.
Deopsbediening.

Maandag den 7den Februarij 1859.
's avonds ten half zeven ure.
Bid-uur voor de zending.
*Nederduitsch en Maleisch.*

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA.